

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Hilversum
Mediastad

Bijlage

Notitie Reikwijdte en Detailniveau Omgevingsvisie Hilversum

Zomer 2019

concept

(zaaknummer 553572)

Bijlage 2: Notitie Reikwijdte en Detailniveau MER (PM)

Inhoud

1	Aanleiding Notitie Reikwijdte en Detailniveau.....	3
2	Waarom een Omgevingsvisie?	6
2.1	Omgevingswet.....	6
2.2	Actualisatie structuurvisie Hilversum 2030.....	6
3	Opmaat naar de Omgevingsvisie.....	8
3.1	Trends en ontwikkelingen	8
3.2	Ambities.....	11
4	Wat gaan we onderzoeken?.....	13
4.1	Ambities, uitgangspunten, principes en beginselen	13
4.2	Strategisch en op hoofdlijnen	13
4.3	Alternatieven/scenario's	13
5	Planvormingsproces en procedure	15
6	MER en de beleidscyclus	16
7	Beoordelingskader.....	17
	Bijlage 1: Procedure m.e.r.	19

1 Aanleiding Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Ter voorbereiding op de implementatie van de Omgevingswet bereiden wij (gemeente Hilversum) een Omgevingsvisie voor. We willen graag goed beslagen ten ijs komen en streven er dan ook naar op de datum van het van kracht worden van de Omgevingswet (1-1-2021) te beschikken over een vastgestelde Omgevingsvisie. De Omgevingswet is niet de enige aanleiding. Ook actuele en toekomstige opgaven, zoals energietransitie, klimaatadaptatie, mobiliteit, wonen en werken, vragen om een aanpassing van onze visie op de beoogde ontwikkeling van de fysieke leefomgeving in Hilversum.

De Wet milieubeheer (nu) en de Omgevingswet (vanaf 1 januari 2021) verplichten tot het opstellen van een milieueffectrapportage (MER) voor plannen en projecten die naar verwachting een grote impact hebben op het milieu en/of de omgeving. Het is te verwachten dat de Omgevingsvisie het kader wordt voor m.e.r.-plichtige activiteiten en dat die activiteiten gevolgen hebben voor (onder andere) Natura 2000-gebieden, zoals het Naardermeer en de Oostelijke Vechtplassen. In die gevallen is het opstellen van een plan-MER verplicht, omdat de Omgevingsvisie belangrijke (nadelige) gevolgen voor het milieu kan hebben.

Wij (de gemeente Hilversum) beschouwen het opstellen van de Omgevingsvisie en het milieu-effectrapport (plan-MER) als één geïntegreerd proces. Wij gebruiken het MER bij het maken van keuzes bij het opstellen van de Omgevingsvisie. Ook is het MER een belangrijke eerste stap bij het monitoren en bijsturen van het beleid tijdens de uitvoering van de Omgevingsvisie. In de Omgevingswet staat een duurzame ontwikkeling centraal. Letterlijk luidt de doelstelling van de wet:

Deze wet is met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu gericht op het in onderlinge samenhang:

- a) bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit;*
- b) doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.*

Het plan-MER voor de Omgevingsvisie is een belangrijk hulpmiddel om te beoordelen of de Omgevingsvisie voor Hilversum een bijdrage levert aan de doelstelling van de Omgevingswet. Belangrijke punten van onderzoek naast de gebruikelijke milieuaspecten, zijn gezondheid en veiligheid. Het plan-MER wordt tegelijk met de concept-Omgevingsvisie ter inzage gelegd. Het geeft besluitvormers en geïnteresseerden inzicht in de milieueffecten van de Omgevingsvisie. Waarbij het voor de hand ligt de scope van de Omgevingswet te hanteren, dus inclusief gezondheid en externe veiligheid.

Voorliggend document is de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (‘NRD’). De publicatie van de concept-NRD is de eerste stap in de m.e.r.-procedure. Iedereen wordt in de gelegenheid gesteld op de concept-NRD te reageren. Na deze inspraakronde wordt de reikwijdte en het detailniveau voor het op te stellen MER vastgesteld door het bevoegd gezag (in dit geval de gemeenteraad). Het

college van B&W treedt op als initiatiefnemer. Daarbij is het gebruikelijk dat de wethouder natuur & milieu binnen het college van B&W de rol van bevoegd gezag namens de gemeenteraad vervult. In de NRD geven wij aan welke aspecten we zullen onderzoeken bij het bouwen aan de Omgevingsvisie.

Met de NRD wordt de richting bepaald voor:

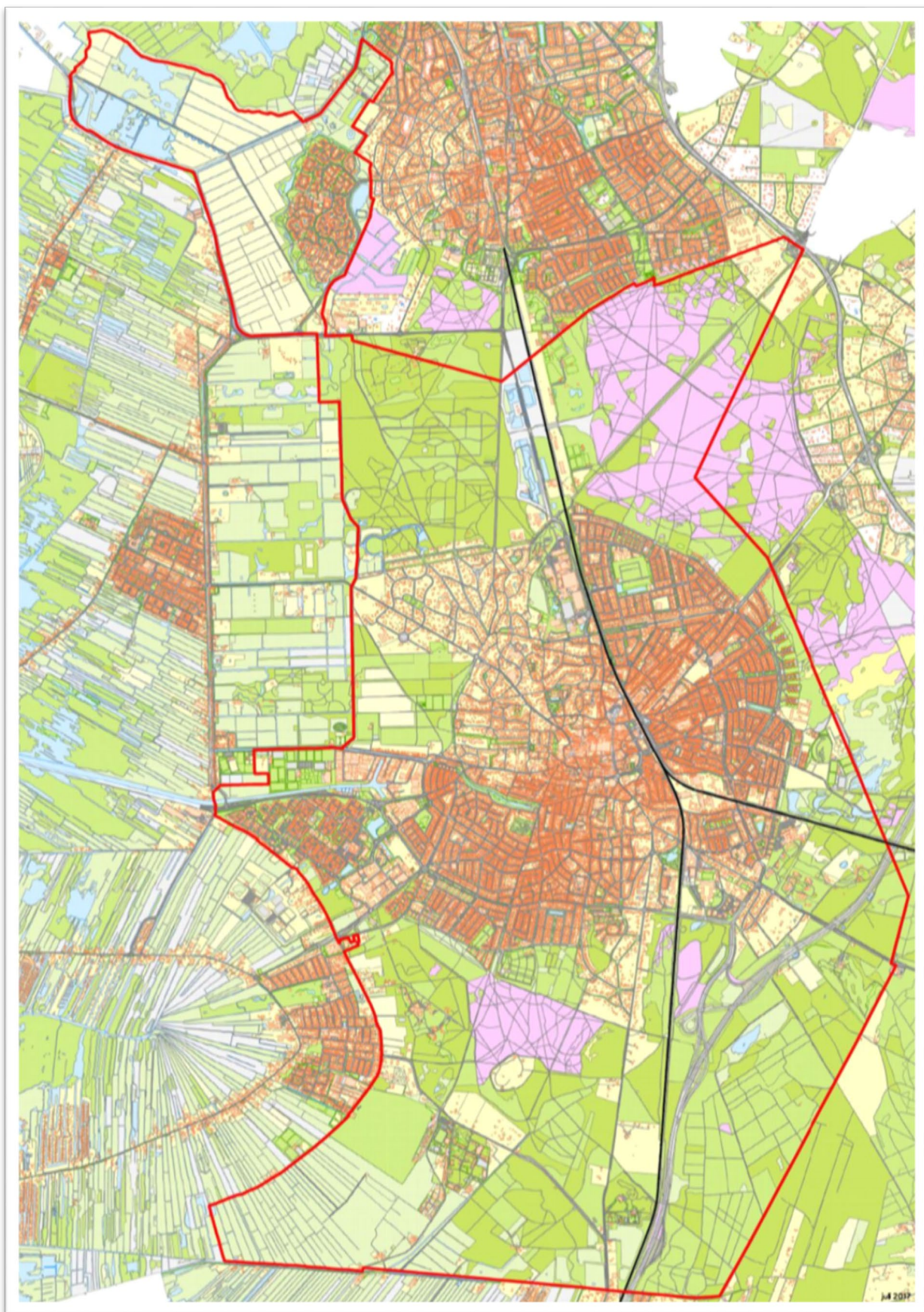
- de te onderzoeken aspecten;
- mogelijke alternatieven en varianten;
- het inwinnen van zienswijzen;
- het raadplegen van adviseurs en bestuursorganen.

De NRD moet ten minste drie elementen bevatten:

1. het 'waarom' van het plan of project;
2. alternatieven;
3. milieuaspecten.

De NRD heeft het karakter van een voorstel voor een onderzoeksagenda. In een milieueffectrapport gaat het vooral om feiten en cijfers. De concept-NRD wordt ter advisering voorgelegd aan de onafhankelijke commissie voor de m.e.r.

Deze NRD hangt nauw samen met het Bestuurlijk Plan van Aanpak (Bestuurlijk PvA) voor de Omgevingsvisie, waarin wij als gemeente Hilversum onze ambities voor de Omgevingsvisie en het beoogde planvormingsproces hebben beschreven.

Plattegrond gemeente Hilversum (rode lijn is gemeentegrens)

2 Waarom een Omgevingsvisie?

2.1 Omgevingswet

De al eerder aangehaalde Omgevingswet leidt tot een nieuw stelsel van plannen en instrumenten die richting geven aan de inrichting van de fysieke leefomgeving. Voor de gemeente gaat het om:

- de Omgevingsvisie, met een beschrijving van de gewenste ontwikkeling van de fysieke leefomgeving;
- het Omgevingsplan, met de juridische regels die bepalen wat inwoners, ondernemers en organisaties wel en niet kunnen doen in die fysieke leefomgeving;
- het Programma, waarin gemeenten kunnen aangeven hoe ze bepaalde doelen voor de fysieke leefomgeving willen bereiken. In Hilversum worden programma's voorbereid voor bijvoorbeeld mobiliteit, energie, groen, geluid en riolering. Het plan-MER kan er ook toe leiden dat voor aanvullende opgaven een programma noodzakelijk is om de beoogde doelen ook daadwerkelijk te realiseren;
- omgevingsvergunningen, die – in aanvulling op het Omgevingsplan – specifiek voor een project of activiteit (zoals het bouwen van een woning) aangeven onder welke voorwaarden dat mag.

Met de Omgevingsvisie zetten wij een eerste stap in de richting van dat nieuwe stelsel voor de fysieke leefomgeving. We hebben daarbij in het Bestuurlijk PvA bepaald dat we die Omgevingsvisie willen vaststellen voor 1 januari 2021, de datum waarop de Omgevingswet van kracht wordt.

2.2 Actualisatie structuurvisie Hilversum 2030

In aanvulling op de Omgevingswet heeft de analyse in het Bestuurlijk PvA ons geleerd dat er aanleiding is om de structuurvisie Hilversum 2030 te actualiseren. Die aanleiding is te vinden in:

- trends en ontwikkelingen;
- de ambities van rijk, provincie, waterschap en regio;
- onze ambities in het coalitieakkoord 2018-2022.

De structuurvisie Hilversum 2030 is in 2013 vastgesteld. De voorbereidingen hiervoor zijn gestart in 2010. Bij de voorbereiding van het Bestuurlijk PvA bleek dat vraagstukken als klimaatverandering, energietransitie, klimaatadaptatie, bodemdaling en biodiversiteit in de structuurvisie niet de aandacht krijgen die ze vandaag de dag verdienen. Ook op andere terreinen, zoals mobiliteit, woningbouw en werken, zijn actuele ontwikkelingen aanleiding om de ambities opnieuw te bepalen. Daarbij is het van groot belang te bepalen of en hoe al deze ontwikkelingen kunnen bijdragen aan behoud en verbetering van de omgevingskwaliteit (bodem, water, geluid, lucht, natuur en landschap) in Hilversum.

3 Opmaat naar de Omgevingsvisie

3.1 Trends en ontwikkelingen

Bij de start van het bouwen aan een Omgevingsvisie zullen wij meer specifiek de trends en ontwikkelingen voor Hilversum in beeld brengen. Voor nu volstaan we met de samenvatting van de trends en ontwikkelingen zoals de provincie Noord-Holland die heeft beschreven in de 'Verkenningen NH2050' (december 2016). De algemene trends en ontwikkelingen zijn aangevuld met een korte aanduiding van de verwachte relevantie voor Hilversum.

Klimaatverandering bedreigt onze leefomgeving

Klimaatscenario's van het KNMI laten nu nog een zeespiegelstijging zien van maximaal 1 meter in 2100 (ten opzichte van 1995). Er zijn wetenschappers die rekening houden met maximaal 2 meter in 2100 bij opwarming tot 2 °C, en maximaal 3 meter indien de opwarming oploopt tot 4 °C. Na 2100 kan deze extra versnelde zeespiegelstijging doorzetten tot 5 en mogelijk 8 meter in 2200. De eerder door het KNMI voor 2050 voorspelde extreemweersituaties blijken zich nu al voor te doen, met veel overlast en maatschappelijke schade tot gevolg. Hilversum grenst weliswaar niet direct aan de kust of de grote rivieren, maar heeft wel te maken met de gevolgen van de groeiende frequentie van extreemweersituaties. Relevante vragen zijn dan: hoe gaan we om met extreme wateroverlast bij overstromingsrisico (zie klimaatverandering)? Hoe vinden we de balans tussen groeiende behoefte aan (drink)water(winning), natuurontwikkeling en het voorkomen van verdroging? Hoe bereiken we doelen uit de Kaderrichtlijn water (in 2027) en Natura 2000? Zijn we bereid en in staat om elke nieuwe ontwikkeling waterrobuust in te richten en het principe van meerlaagse veiligheid¹ als leidend principe te hanteren?

Bodem, water en luchtkwaliteit

De kwaliteit van bodem, water en lucht is verbeterd, maar is nog niet overal gezond. Verdere verbetering is grotendeels afhankelijk van lokale, maar zeker ook landelijke en zelfs internationale regelgeving, en van nieuwe technologie. De bodemvervuiling is grotendeels beheerst. Hoe geven we invulling aan de opgave voor gezonde luchtkwaliteit, bij de groeiende verstedelijking en mobiliteit? Willen we bodemdaling tegengaan om onder andere de CO₂-uitstoot door veenafbraak te verminderen? De ondergrond wordt in toenemende mate benut. Hoe gaan we hiermee om, onder andere in relatie tot veiligheid en de kwaliteit van het grondwater? In het Bestuurlijk PvA is gebleken dat Hilversum een inhaalslag heeft te maken in het beleid voor bodem, water en luchtkwaliteit. Dit is temeer relevant vanwege de nieuwe taken van gemeenten op het gebied van bodemkwaliteit die voortvloeien uit de Omgevingswet. Onderdelen zullen we op korte termijn uitwerken, onder andere in het programma Riolering.

Biodiversiteit

In de afgelopen 42 jaar is wereldwijd een verlies van 58% aan biodiversiteit opgetreden. De biodiversiteit is in 2016 in Noord-Holland met 85% afgenomen ten opzichte van de oorspronkelijke ongestoorde situatie rond 1700 (Verkenningen NH2050). Inmiddels lijkt deze afname tot stilstand te

¹ Meerlaagse veiligheid bestaat uit drie lagen: waterkeringen, ruimtelijke ordening en crisisbeheersing

komen (Planbureau voor de Leefomgeving). De opgave blijft echter onverminderd groot. Afbreuk van onze ecosystemen heeft een negatieve invloed op de basis van ons leven.

Hilversum is een groene stad met een grote rijkdom aan natuur en landschap in de directe omgeving van die stad. De vraag is in het licht van de trends en ontwikkelingen relevant hoe Hilversum een bijdrage kan leveren aan behoud en versterking van landschap en biodiversiteit. Hoe voorkomen we verdroging, vermesting, verzuring (stikstofdepositie) en vergiftiging van Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk? Hoe verbeteren we de biodiversiteit in de beschermde gebieden buiten het stedelijk gebied? Hoe vinden we balans tussen 'natuur laten zien' (leesbare geschiedenis) versus gebruiksdruk en recreatie? Die vraag zullen wij meer in detail ook beantwoorden bij de actualisatie van het groenbeleidsplan in de vorm van het programma Groen.

Landschap

Wonen, werken en recreëren concentreren zich verder in de steden en stedelijke agglomeraties, met druk op de stad en het omliggende landschap als gevolg. Betekent een principe van duurzame verstedelijking, met vooral binnenstedelijk verdichten in de MRA (Metropoolregio Amsterdam), dat er meer ruimte nodig is voor recreatie in de omgeving van die steden? In Hilversum is de (groene) ruimte buiten de stad al bijzonder aantrekkelijk voor recreatie en toerisme. De analyse in het Bestuurlijk PvA laat zien dat er kansen liggen om de beleefbaarheid van de rijkdom aan cultureel erfgoed (architectuur en groenstructuren) in Hilversum te versterken. Aanvullende vragen zijn: hoe zorgen we voor toekomstbestendigheid van de unieke landschappelijke kwaliteiten van de regio (kwantiteit, kwaliteit, beheer/investeren, balans in gebruiksdruk en toegankelijkheid)? Hoe versterken we de diversiteit en de randen en overgangen in het landschap?

Verstedelijking

De woningbehoefte voor Noord-Holland (Zuid en Noord) neemt in de toekomst nog steeds toe. De prognoses laten ook in lage scenario's nog groei zien in de Metropoolregio Amsterdam. Migratie, vooral van expats, heeft in toenemende mate invloed op de woningbehoefte. Tegelijkertijd is er steeds meer structureel leegstaand vastgoed en kunnen er in verouderde wijken leefbaarheidsproblemen ontstaan. De woningbehoefte op de korte termijn is groot, op de lange termijn neemt deze volgens de huidige inzichten af. Ook in de regio Gooi en Vechtstreek is er sprake van een grote druk op de woningmarkt, mede door instroom vanuit Amsterdam. Het aantal eenpersoonshuishoudens neemt enorm toe. In tegenstelling tot in het verleden blijven hoger opgeleiden vaker in de stad wonen. De betaalbaarheid van het wonen in de regio staat onder druk. Qua voorzieningen is extra aandacht nodig voor de doelgroep 75+.

In Hilversum is behoefte aan 3500 woningen in de periode tot 2040. Hoe gaan we in Hilversum om met die hoge druk op de woningmarkt? Wat is de gewenste mix van wonen en werken in de toekomst? En hoe geven we alle ambities voor de fysieke leefomgeving een plek in de beperkt beschikbare ruimte in Hilversum?

Economische transitie

De economie zit, met name door mondiale ontwikkelingen, in een grote transitie naar bijvoorbeeld circulaire economie, digitale economie (technologische ontwikkelingen met effect op elk gebied, zowel qua productie als mobiliteit) en meer hybride vormen van bedrijfsvoering (bijvoorbeeld zwembad en (zonne)energiewinning) die zich niet meer verhouden met statische sectorale regels in wetten en verordeningen.

De regionale analyse wijst uit dat de werkgelegenheid vooral zit op informele locaties en in de steden. De verhouding tussen wonen en werken is in Hilversum op dit moment in balans. De beroepsbevolking groeit in Hilversum waarschijnlijk tot 2030. Transformatie van locaties naar wonen, leidt in de regio tot minder banen en daarmee een grotere onbalans en meer woon-werkbewegingen. Naar verwachting is alleen ruimte voor kantoren nodig op plekken waar de bevolking groeit. De behoefte aan bedrijventerrein is nog circa 20 ha, bij voorkeur aansluitend aan goed bereikbare bestaande terreinen. Behoud van bedrijventerrein is belangrijk om voldoende banen te bieden voor laaggeschoolde mensen. De energietransitie is een kans die extra banen kan opleveren.

De vraag is: waar wil Hilversum wat betreft werkgelegenheid op inzetten? Wat betekenen de geschetste trends en ontwikkelingen voor de mediabedrijven die prominent aanwezig zijn in Hilversum? En hoe waarborgen we de juiste balans tussen wonen en werken in het licht van de samenstelling van de beroepsbevolking van Hilversum?

Energietransitie

De voortgaande klimaatverandering, geopolitieke verschuivingen en op den duur uitputting van grondstoffen maken energietransitie naar hernieuwbare bronnen urgenter dan ooit.

- Hoeveel elektriciteit wekken wij duurzaam grootschalig op in de regio?
- Wat wordt onze regionale warmtestructuur?
- Wat wordt onze gezamenlijke besparingsdoelstelling?
- Hoe zorgen we voor voldoende opgeleid personeel voor de energietransitie?

En wat betekent dat voor Hilversum? Wil Hilversum inzetten op het ruim baan geven aan initiatieven voor hernieuwbare energiebronnen en de aanleg van smart grids²? Willen we sturen op doelen in termen van percentages hernieuwbare energie of op de verschijningsvorm ervan (zon, wind, warmte et cetera)? Deze vragen zullen we in belangrijke mate beantwoorden in de regionale energie-strategie. De consequenties voor de fysieke leefomgeving zullen hun beslag krijgen in de Omgevingsvisie.

Mobiliteit

De behoefte aan mobiliteit neemt verder toe, waarbij verplaatsingspatronen steeds diffuser worden en de impact en snelheid van technologische veranderingen omkleed zijn met tal van onzekerheden. De centrale vraag voor de mobiliteitsontwikkeling is: hoe versterken we het openbaar vervoer, hoofdwegennet en fietsnetwerk eendachtig het Mirt-onderzoek Oostkant Amsterdam (MOOA)? Moeten we ervoor kiezen om in het verstedelijkte zuiden van de provincie in te zetten op binnenstedelijke verdichting, bij voorkeur bij OV-knooppunten, en op uitbreiding en aanpassing van het regionale OV-systeem? Wat betekent die verwachte toename van de mobiliteit voor Hilversum en voor de gewenste balans tussen lopen, fietsen, openbaar vervoer en automobilititeit, in het licht van alle nieuwe technologische ontwikkelingen? Vertrekpunt voor de discussie in Hilversum is dat het OV goed kan concurreren met de auto (voor gebieden nabij stations tot 10 min. fietsen). Wel is de parkeerdruk te hoog bij de treinstations (zowel voor auto als fiets, geen P+R bij Sportpark en

² Smart grids is een elektriciteitssysteem dat vraag en aanbod slim en flexibel op elkaar afstemt.

Media Park). De hoofdlijnen bepalen we in de Omgevingsvisie. De realisatie krijgt gestalte in het programma Mobiliteit dat we parallel voorbereiden.

Sociaal domein

Als basis voor de ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving en met het oog op de verbinding met het sociale domein zullen wij bij de verkenning voor Hilversum ook de trends en ontwikkelingen in de samenleving in beeld brengen. Dan gaat het concreet om de demografische ontwikkeling, de sociale tendensen en de onderlinge verhoudingen tussen inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en gemeente. Bij de beschrijving van de trends en ontwikkelingen voor Hilversum maken we gebruik van de analyses die begin 2019 door de Regio Gooi en Vechtstreek zijn gemaakt.

3.2 Ambities

Vooruitlopend op het bouwen aan de Omgevingsvisie hebben we een aantal ambities benoemd die wat ons betreft het uitgangspunt vormen voor ‘het gesprek met de stad’. Dit zijn ambities die al eerder expliciet zijn vastgesteld door de raad, dan wel een bevestiging zijn van een continue ontwikkeling die al geruime tijd herkenbaar is in de ambities van de stad.

Het gesprek met de stad en omgeving kan leiden tot een aanvulling en/of aanscherping van deze ambities, maar is vooral bedoeld om meer duidelijkheid te krijgen over de manier waarop we deze ambities gezamenlijk kunnen realiseren. Uiteraard kan het besluitvormingsproces over voorliggende NRD ook al aanleiding geven tot aanvulling en/of aanscherping.

Hierbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- de Omgevingskwaliteit → integrale afweging voor álle besluiten in de fysieke leefomgeving en aandacht voor kwaliteit ontwerp;
- het model van de compacte stad is en blijft bepalend voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van Hilversum;
- haalbaar en betaalbaar → ambities moeten haalbaar en betaalbaar zijn voor alle betrokkenen;
- duurzaamheid → van het gas af (2040), energieneutraal (2050) / circulair inkopen (2022);
- groen → gezondheid, klimaatadaptatie en biodiversiteit verbeteren (vragen meer of betere benutting van de ruimte voor groen (vanaf 2021);
- wonen → bijdragen aan de lokale en regionale woonbehoefte (kwalitatief en kwantitatief), waarvan 1/3 sociaal huur en in het 50% middelduur segment;
- cultureel erfgoed → handhaven bescherming en versterken zichtbaarheid en beleefbaarheid cultureel erfgoed (architectuur en groenstructuren) (vanaf 2021);
- welzijn, zorg en gezondheid → + ontmoeting/toegankelijkheid expliciet aanbod laten komen bij alle ontwikkelingen in fysieke leefomgeving (vanaf 2021);
- mobiliteit → waarborgen goede bereikbaarheid en verkeersveiligheid van en binnen Hilversum (vanaf 2021);
- economie en werk → stimuleren van werkgelegenheid en economische groei met oog voor de lokale en regionale beroepsbevolking en een goede ruimtelijke inpassing (vanaf 2021);
- Bodem, water en lucht → beperking van bodemdaling en verbetering van de kwaliteit van bodem, water (+ kwantiteit) en lucht in relatie tot de verantwoordelijkheden van rijk, provincie en waterschap (KRW) voor deze vraagstukken;

- veiligheid → waarborgen en waar mogelijk versterken van de veiligheid voor de fysieke leefomgeving;
- ontwikkeling fysieke leefomgeving → integraal en circulair ontwikkelen (richting 2040).

4 Wat gaan we onderzoeken?

4.1 Ambities, uitgangspunten, principes en beginselen

De ambities en uitgangspunten uit het bestuurlijk PvA vormen het vertrekpunt voor de Hilversumse Omgevingsvisie. Deze zijn kort samengevat in paragraaf 3.2.

Daarnaast maken we gebruik van een aantal basisprincipes zoals die de afgelopen jaren in de verschillende ‘sectoren’ zijn ontwikkeld voor een duurzame ontwikkeling van de fysieke leefomgeving zoals:

- de ladder voor duurzame verstedelijking;
- de mobiliteitsladder.

En de milieubeginselen die zijn overgenomen in de Omgevingswet:

- voorzorg;
- preventief handelen;
- bronbestrijding;
- de vervuiler betaalt.

4.2 Strategisch en op hoofdlijnen

De tijdhorizon voor de Omgevingsvisie ligt op 2040. De keuzes die we in de Omgevingsvisie maken zullen dan ook strategisch en op hoofdlijnen zijn. We zullen in de Omgevingsvisie in ieder geval:

- de geformuleerde ambities en uitgangspunten aanvullen, aanscherpen en uitwerken en waar nodig vertalen in omgevingswaarden;
- aangeven voor welke ambities en omgevingswaarden wij uitwerking in de vorm van een programma noodzakelijk achten (inclusief een korte beschrijving van de strekking van de beoogde programma's). Voor de eerder aangehaalde programma's voor Groen, Mobiliteit, Energie en Riolering zal dit planvormingsproces min of meer tegelijkertijd en iteratief verlopen. Per fase bepalen wij welke hoofdpunten van beleid in de Omgevingsvisie aan de orde komen en welke aspecten beter tot hun recht komen in de programma's. Afhankelijk van de keuzes die worden gemaakt in de programma's zullen deze al dan niet afzonderlijk een m.e.r.-procedure doorlopen.

4.3 Alternatieven en scenario's

De voorbereiding van het Bestuurlijk PvA heeft twee aspecten duidelijk gemaakt, te weten:

- De gemeente Hilversum krijgt te maken met een aantal grote opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, energietransitie, groen, biodiversiteit, mobiliteit, wonen en werken. Die

opgaven zullen vanuit de basisgedachte van de compacte stad en de omliggende waardevolle natuurgebieden in een beperkte ruimte hun plek moeten vinden. Dat dilemma vraagt om slimme oplossingen en/of scherpe keuzes, bijvoorbeeld ten aanzien van de mogelijkheden voor een verticale ontwikkeling van de stad in de hoogte en/of de diepte.

- Een terugkerende vraag voor de stad Hilversum is: wat voor stad willen we zijn? En wat is voor de toekomst de beste mix van wonen en werken, rekening houdend met de woonbehoefte, de samenstelling van de beroepsbevolking en de beperkt beschikbare ruimte?

Deze aspecten zullen naar verwachting leidend zijn bij het bepalen van de mogelijke alternatieven voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving in Hilversum. De bandbreedte voor de alternatieven en scenario's kan er bijvoorbeeld als volgt uitzien:

- energie: meer of mindere mate van energiebesparing versus opwekking van duurzame energie binnen de gemeentegrenzen;
- klimaat: meer of minder extreme scenario's en bijpassende gevolgen qua hittestress, piekbuien en hoogwaterveiligheid;
- mobiliteit: meer of mindere mate van verschuiving van de modal split (verdeling over vervoersvormen) door aanpassingen in infrastructuur, mobiliteitsmaatregelen en verschuiving van het individueel autobezit. Zero emissie in 2040 is uitgangspunt in alle alternatieven;
- wonen: hoge en lage scenario's bij het accommoderen van de voorziene woningbehoefte en onderscheid in woningdichtheden per wijk;
- werken: idem hoog en laag scenario, met onderscheid naar type werkgelegenheid en verschillende dichtheden qua arbeidsplaatsen per m²;
- groen en biodiversiteit: uitgaande van verschillende oppervlaktes per inwoner aan beschikbaar groen vanuit verschillende doelen (welzijn, gezondheid, klimaat, landschap, biodiversiteit) en verschillende vormen van beheer.

Vanuit die invalshoeken zijn de volgende alternatieven en scenario's denkbaar voor de Omgevingsvisie Hilversum:

- autonome ontwikkeling;
- versterking van de positie van Hilversum in de Gooi en Vechtstreek en MRA;
- ruimte voor ontwikkeling binnen een stevige groene context.

Voor nu zijn de beschrijvingen van de alternatieven en scenario's bewust compact en abstract gehouden. Het is de bedoeling de participatie in oktober en november (gekoppeld aan de inspraakperiode voor de NRD) te benutten, om de alternatieven en scenario's waar nodig aan te vullen en/of aan te scherpen.

5 Planvormingsproces en procedure

Zoals hiervoor aangegeven zijn de planvormingsprocessen voor de Omgevingsvisie en het MER nauw verweven. In schema ziet dat er als volgt uit:

Omgevingsvisie	m.e.r	Vaststelling gemeenteraad
Bestuurlijk Plan van Aanpak	Notitie Reikwijdte en Detailniveau	September PvA, (concept-NRD ter informatie)
Verkenning opgaven (1) (oktober/november)		Oktober (NRD) December (Opgaven)
Verkenning oplossingen (2) (februari/maart)		Mei (Oplossingen)
Concept-Omgevingsvisie (3) (augustus/september)	Plan-MER	
Omgevingsvisie		December 2020

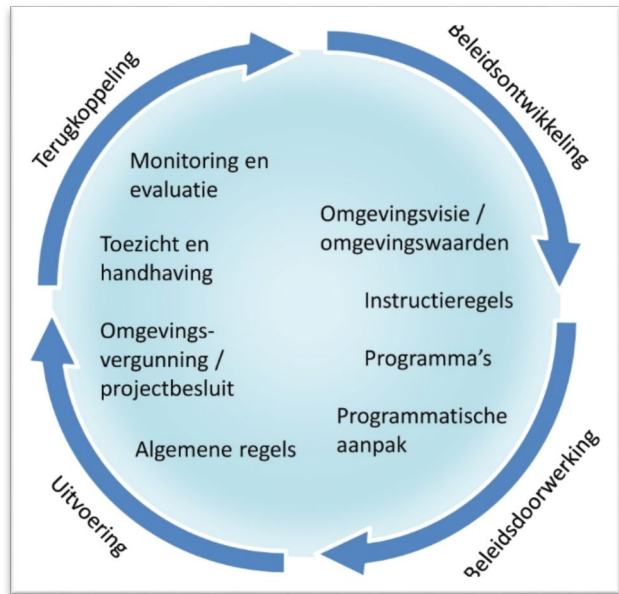
Het planvormingsproces inclusief participatie hebben we meer in detail beschreven in het Bestuurlijk PvA. Het vertrekpunt is dat het planvormingsproces in drie fasen is opgebouwd. In elke fase is er ruimte voor participatie en ruimte voor de gemeenteraad om kennis te nemen van de resultaten van de voorgaande fase en richting te geven aan de volgende. Meer in detail is de procedure weergegeven in bijlage 1.

6 MER en de beleidscyclus

Een belangrijk hulpmiddel bij de invoering van de Omgevingswet is de introductie van de beleidscyclus voor de fysieke leefomgeving.

De cyclus bestaat in principe uit vier hoofdonderdelen:

- beleidsontwikkeling (Omgevingsvisie);
- beleidsdoorwerking (Omgevingsplan en programma's);
- beleidsuitvoering (Projectbesluit, vergunning, programma's);
- terugkoppeling (monitoring, evaluatie, toezicht en handhaving).

Het MER voor de Omgevingsvisie biedt goede aanknopingspunten om de nulsituatie in beeld te brengen. Ook geeft het MER een inschatting van effecten van de realisatie van de ambities uit de Omgevingsvisie. Het MER voor de Omgevingsvisie vormt daarmee een goede eerste stap in de invoering van de beleidscyclus voor de fysieke leefomgeving.

Bij de doorwerking en uitvoering van beleid kan steeds worden gecheckt of die doorwerking en uitvoering van het beleid nog aansluit op de verwachte effecten. De voorbereiding van een (te verwachten) actualisatie van de Omgevingsvisie is een mooie aanleiding om de daadwerkelijke effecten te meten en te bepalen of bijstelling van het beleid nodig is om de beoogde en eventuele nieuwe of aangepaste ambities te realiseren.

Een logische frequentie voor de monitoring is een periode van vier jaar. Daarmee kan in elke bestuursperiode worden bepaald in welke mate de beoogde ambities zijn gerealiseerd en of er aanleiding is tot aanpassing van de Omgevingsvisie.

7 Beoordelingskader

Bij een MER is het gebruikelijk om aan de voorkant aan te geven op welke aspecten de beoogde ontwikkeling in de fysieke leefomgeving wordt beoordeeld. In het verlengde van de Omgevingswet ligt het voor de hand de reikwijdte van dit beoordelingskader te verruimen. Daarnaast vraagt de beleidscyclus om een zorgvuldige monitoring en evaluatie. Bij vaststelling van de Omgevingsvisie moet dan ook duidelijk zijn hoe de monitoring van de nulsituatie en de verwachte effecten in het MER wordt georganiseerd. Het beoordelingskader moet bovendien aansluiten op het relatief abstracte en strategische karakter van de Omgevingsvisie. Tegelijkertijd vormt het ook de aanzet voor de beoordelingskaders van concretere ontwikkelingen en besluiten die volgen op de Omgevingsvisie. Op basis van voorgaande uitgangspunten en de ambities en uitgangspunten zoals beschreven in het Bestuurlijk PvA stellen wij voor het volgende beoordelingskader te hanteren voor het plan-MER voor de Omgevingsvisie in Hilversum.

Aanzet beoordelingskader

Hoofdaspect	Thema	Subthema
1 Leefomgeving	1.1 Klimaat(adaptatie)	1.1.1 Hittestress 1.1.2 Hoogwaterveiligheid 1.1.3 Uitstoot broeikasgassen 1.1.4 Waterberging (droogte en overlast)
	1.2 Bodem en water	1.2.1 Bodemkwaliteit, -stabiliteit en -vitaliteit 1.2.2 Thermische kwaliteit ondergrond 1.2.3 Kwaliteit en kwantiteit grondwater 1.2.4 Kwaliteit en kwantiteit oppervlaktewater
	1.3 Lucht en geluid	1.3.1 Luchtkwaliteit 1.3.2 Geluid 1.3.3 Geur 1.3.4 Licht
	1.4 Natuur	1.4.1 Natuur (gebieden en verbindingszones) 1.4.2 Stadsnatuur 1.4.3 Beschermde soorten (biodiversiteit)
	1.5 Ruimtelijke kwaliteit	1.5.1 Landschap 1.5.2 Cultuurhistorie en archeologie 1.5.3 Stedenbouw en architectuur
	1.5 Circulariteit	1.6.1 Mate van hergebruik van grondstoffen
2 Gebruik	3.1 Werken	3.1.1 Ruimte voor economische dragers 3.1.2 Ruimte voor landbouw 3.1.3 Ruimte voor toerisme
	3.2 Wonen	3.2.1 Ruimte voor wonen 3.2.2 Vraag en aanbod (kwalitatief en kwantitatief)
	3.3 Mobiliteit	3.3.1 Multimodale (inter)nationale bereikbaarheid 3.3.2 Wegennetwerk: bereikbaarheid en doorstroming 3.3.3 Vaarwegen: capaciteit en bereikbaarheid

		3.3.4 OV-netwerk: kwaliteit en capaciteit 3.3.5 Langzaam verkeer-fiets: capaciteit/kwaliteit netwerken 3.3.6 Keten: kwaliteit en kwantiteit van aansluitingen en verbindingen
	3.3 Energie	3.3.1 Energieopwekking, -transport en -gebruik
3 Samenleving	2.1 Gezondheid, welzijn en sport	2.1.1 Sociale samenhang 2.1.2 Materiële voorzieningen 2.1.3 Mogelijkheden tot bewegen 2.1.4 Recreatieve mogelijkheden
	2.2 Veiligheid	2.2.1 Sociale veiligheid 2.2.2 Verkeersveiligheid 2.2.3 Externe veiligheid

Bijlage 1: Procedure m.e.r.

Tijd ↑ ↓	Fase	Toelichting/activiteiten
	1. Kennisgeving + terinzagelegging (Vervolg op vaststellen bestuurlijk PvA Omgevingsvisie)	a. Openbare kennisgeving m.e.r.-procedure b. Terinzagelegging NRD
	2. Zienswijzen & advies (Parellel met eerste fase participatie Omgevingsvisie)	a. Raadplegen bestuursorganen b. Mogelijkheid voor zienswijzen c. NRD advies commissie m.e.r.
	3. Opstellen plan-MER en concept-Omgevingsvisie (Parellel met fase 2 participatie Omgevingsvisie)	
	4. Kennisgeving + terinzagelegging (Parellel met ontwerp-Omgevingsvisie / derde fase participatie)	a. Publicatie plan-MER en concept-Omgevingsvisie b. Terinzagelegging stukken
	5. Zienswijzen + advies + toetsing	a. Raadplegen bestuursorganen b. Mogelijkheid voor zienswijzen c. Toets plan-MER commissie m.e.r.
	6. Besluit en vervolg	a. Motiveren definitieve plan b. Bekendmaking /mededeling plan c. Evaluatie milieueffecten na uitvoering